

KIRKON TYÖELÄMÄOPINNOT 2023-2027

Kirkollishallituksen asettama työryhmä 2022-2023

OPINTOKOKONAISUUDET

ORIENTAATIO JA HENKILÖKOHTAINEN OPINTOSUUNNITELMA (HOPS)

A. ORGANISAATIO JA JOHTAMINEN

Organisaation ja johtamisen opintokokonaisuus on tarkoitettu erityisesti seurakuntatyön johtamistehtävissä työskenteleville ja se on kokonaisuudessaan pakollinen kirkkoherran toimissa.

1. Työyhteisö- ja seurakuntahallinto
2. Taloushallinto, perusteet
3. Taloushallinto, soveltava
4. Asiakirjahallinnon järjestäminen seurakunnassa 1
5. Asiakirjahallinnon järjestäminen seurakunnassa 2
6. Henkilöstöjohtaminen
7. Työsuojelu ja -hyvinvointi
8. Tapahtuminen järjestäminen

B. ORTODOKSINEN AJATTELUTAPA JA PASTORAALINEN PALVELU

1. Ortodoksinen kasvatusta
2. Kirkon usko, ekumenia ja vähemmistöidentiteetti
3. Diakoniatyö
4. Vapaaehtoistyö ja sen ohjaaminen
5. Rukous ja hengellinen elämä

C. VUOROVAIKUTUS- JA MEDIATAIDOT

1. Ihmisen kohtaaminen seurakuntatyössä
2. Viestinnän perusteet (vuorovaikutustaidot)
3. Mediataidot ja dialogi – kirkon toiminta erilaisissa mediaympäristöissä, kirkon viestintä eri kohderyhmille

D. MUSIIKILLINEN TÄYDENNYSKOULUTUS

1. Kuoropsykologia ja –pedagogiikka
2. Kirkkomusiikin kehittämishanke

TYÖELÄMÄSSÄ MUKANA

Mentoritapaamiset
Soveltuvuustesti, papisto

VAADITTAVIEN OPINTOKOKONAISUUKSIEN TAULUKOINTI

A. ORGANISAATIO JA JOHTAMINEN	ORGANI- SAATIO JA JOH- TAMINEN	PASTO- RAALI- NEN SEURA- KUNTA- TYÖ	KIRKKO- MUSIIK- KITYÖ
1. Työyhteisö- ja seurakuntahallinto	x	x	
2. Taloushallinto, perusteet	x	x	x
3. Taloushallinto, soveltava	x		
4. Asiakirjahallinto	x	x	x
5. Asiakirjahallinto, tietosuoja ja nimilaki	x	x	x
6. Henkilöstöjohtaminen	x		
7. Työsuojelu ja -hyvinvointi	x	x	x
8. Tapahtumien järjestäminen	x	x	x

B. ORTODOKSINEN AJATTELUTAPA JA PASTORAALI- NEN PALVELU	ORGANI- SAATIO JA JOH- TAMI- NEN	PASTO- RAALI- NEN SEURA- KUNTA- TYÖ	KIRKKO- MUSIIK- KITYÖ
1. Ortodoksinen kasvatus	x	x	x
2. Kirkon usko, ekumenia ja vähemmistöidentiteetti	x	x	x
3. Diakoniatyö	x	x	x
4. Vapaaehtoistyö ja sen ohjaaminen	x	x	
5. Rukous ja hengellinen elämä	x	x	

C. VUOROVAIKUTUS- JA MEDIATAIDOT	ORGANI- SAATIO JA JOH- TAMI- NEN	PASTO- RAALI- NEN SEURA- KUNTA- TYÖ	KIRKKO- MUSIIK- KITYÖ
1. Ihmisen kohtaaminen seurakuntatyössä	x	x	x
2. Viestinnän perusteet (vuorovaikutustaidot)	x	x	x
3. Mediataidot ja dialogi – kirkon toiminnasta			
tiedottaminen eri kohderyhmille	x	x	x

D. MUSIIKILLINEN TÄYDENNYSKOULUTUS	ORGANI- SAATIO JA JOH- TAMI- NEN	PASTO- RAALI- NEN SEURA- KUNTA- TYÖ	KIRKKO- MUSIIK- KITYÖ
1. Kuoropsykologia ja –pedagogiikka			x
2. Kirkkomusiikin kehittämishanke			x

KURSSIKUVAUKSET

ORIENTAATIO JA HOPS-TYÖSKENTELY

Osaamistavoitteet

Opiskelija:

- valmentautuu opintoihin
- tutustuu tutkinnon sisältöön sekä eri mahdollisuuksiin suorittaa opinnot
- suunnittelee oman, profiloituneen opintosuunnitelman opettajan kanssa

Sisältö

- kirkon työelämäopintojen henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS) tekeminen
- aiemmin hankitun osaamisen todentaminen osana opintokokonaisuutta
- soveltuvuuden ja oman potentiaalinen kartoittaminen
- opintosuunnitelman esitleminen hiippakunnan piispalle sen toteuttamista varten

Toteutus

- itsenäinen opiskelu ortodoksisen seminaarin opettajien ohjauksessa

Arviointi: Hyväksytty/hylätty

Pakollisuus: Pakollinen kurssi kaikille opiskelijoille.

A. ORGANISAATIO JA JOHTAMINEN

1. Työyhteisö ja seurakuntahallinto

Opintojakson aikana perehdytään seurakunnan hallintoon ja työyhteisöön toimivan seurakuntatyön välineenä. Seurakunta on kirkollisen toiminnan perusyksikkö, joka toimii hiippakunnan ja sen piispan alaisuudessa. Yhteisen päämäärän saavuttamiseksi on tärkeää, että seurakuntatyö, sen johtaminen ja hallinto kiinnittyvät koko kirkon sekä hiippakunnan tavoitteisiin ja toiminnan linjauksiin ja päinvastoin.

Jumalanpalvelusten, opetuksen ja diakonian toteuttaminen seurakuntalaisten hyväksi edellyttää tukseen hyvää hallinnon tuntemusta sekä hyviä työyhteisö- ja johtamistaitoja.

Osaamistavoitteet

Opiskelija:

- ymmärtää työyhteisön toimintaan liittyvää dynamiikkaa ja tuntee toimivan työyhteisön perusperiaatteita sekä eri toimijoiden vastuut
- ymmärtää työyhteisön toimintaa johtamisen ja työyhteisötaitojen näkökulmasta

- perehtyy kirkon, hiippakunnan ja seurakunnan toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä kehittämiseen
- tuntee pääpiirteissään kirkon ja seurakunnan toimintarakenteet, hyvä hallinnon periaatteet, kirkollisen ja muun tarpeellisen lainsäädännön sekä sopimusjärjestelmän ja osaa soveltaa niitä työssään
- tuntee keskeiset kokousmenettelyt ja -käytännöt

Sisältö

- toimivan työyhteisön peruspilarit
- esimiehen erilaiset roolit ja työntekijöiden työyhteisötaidot
- toiminnan suunnittelu ja kehittäminen
- tutustuminen seurakuntaneuvoston ja -valtuuston kokoukseen
- soveltuvien osien kirkon lainsäädäntö, hallintomenettelyyn liittyvä säädöstö
- kirkon työehtosopimus sekä työsuojeluun liittyvät säädökset
- kokoustaidot

Toteutus

Verkkokurssi: Oppimistehtävät, verkkoluennot (livenä tai tallenteena).

Opettajat:

Pakollisuus: Pakollinen kaikille opiskelijoille

2. Taloushallinto, perusteet

Seurakunnan taloushallinto on välttämätön toiminnan väline kaikille työntekijäryhmille. Nykyisessä seurakuntarakenteessa (kappeliseurakunnat/toiminta-alueet) papit ja kanttorit toimivat seurakunnan talousarviossa osoitettujen määrärahojen puitteissa ja käyttävät rajattua toimivaltaa.

Seurakunnan työntekijöiden on tunnettava seurakuntatalouden ylläpidon peruseriaatteet ja ymmärrettävä taloushallinnon peruskäsitteistöä.

Osaamistavoitteet

Opiskelija:

- saa kokonaiskäsitteen siitä, mitä seurakunnan taloushallinto on ja mitä vastuita eri tason toimijoilla on sen suhteen
- tuntee seurakunnan talouden suunnittelua sekä toteutuneen talouden tarkastelua oman vastuualueensa näkökulmasta

Sisältö

Taloushallinnon peruskurssilla opitaan ymmärtämään taloushallinnon peruskäsitteet ja se, miten taloushallinto vaikuttaa suunnitteluun:

- taloushallinnon tehtävät ja merkitys
- taloushallinnon peruskäsitteet
- katetuottoajattelu
- tuloslaskelman ja taseen rakenne sekä niiden ymmärtäminen suhteessa seurakuntatalouteen
- talouden suunnittelu, kehittäminen ja seuranta
- lukujen hyödyntäminen päätöksenteossa, kehittämisessä, toiminnassa ja johtamisessa (toiminnanohjaus)

Toteutus

Verkkokurssi: Kurssi suoritetaan itsenäisesti verkon kautta.

Opettaja:

Arviointi: hyväksytty/hylätty

Pakollisuus: Pakollinen kaikille opiskelijoille.

3. Taloushallinto, soveltava

Osaamistavoitteet

Opiskelija:

- pystyy soveltamaan taloushallinnon kurssin perusteista saamia tietoja seurakunnan taloudenhoitoon
- osaa suunnitella seurakuntaan projektin (rakentaminen, tapahtuma jne.), jossa tarvitaan taloudellista suunnittelua
- opiskelija tietää, mitä hallinnollisia päätöksiä tai asiakirjoja tarvitaan projektin toteuttamiseen

Sisältö

Soveltavan kurssin tavoitteena on tiedon soveltaminen käytäntöön.

Toteutus

- verkkoalustalla itsenäisesti suoritettava tehtävä annetun materiaalin pohjalta
- taloushallinnon tietojen soveltaminen johonkin konkreettiseen tapahtumaan/hankintaan

Opettaja

Pakollisuus: Valinnainen, pakollinen johtamisopintokokonaisuuden opiskelijoille.

4. Asiakirjahallinnon järjestäminen seurakunnissa 1

Osaamistavoitteet

Opiskelija:

- hallitsee keskeisen ortodoksisen kirkon hallintoon ja asiakirjahallintoon liittyvän lainsäädännön ja sen soveltamisen seurakuntatyössä

Sisältö

- arkistolain ja julkisuuslain vaikutukset seurakunnan asiakirjahallinnon järjestämiseen (tietopyynnöt, säilyttäminen)
- asiakirjahallinnon perusvälineistä: asiarekisteri, tiedonhallintasuunnitelma, ohjeet, arkistoluettelo
- laki ortodoksisesta kirkosta ja ortodoksinen kirkkojärjestys käydään läpi asiakirjahallinnon näkökulmasta

Toteutus

Verkkokurssi: Kurssi suoritetaan itsenäisesti verkon kautta.

Opettaja:

Arviointi: hyväksytty/hylätty

Pakollisuus: Kurssi on pakollinen kaikille opiskelijoille

Asiakirjahallinnon järjestäminen seurakunnissa 2,

Kurssi on jatkoa Asiakirjahallinto 1 -kurssille ja siinä syvennetään aikaisemman opintojakson teemoja.

Osaamistavoitteet

Opiskelija:

- hallitsee keskeiset ortodoksisen seurakunnan asiakirjahallinnon hoitamisessa tarvittavan lainsäädännön säädökset käytännön tasolla

Sisältö

- seurakuntalaisen tietojen tietosuojasta huolehtiminen
- asioiden rekisteröinnin ja sähköisen asiankäsittelyn velvoitteet
- kirkollisista toimituksista syntyvät Väestörekisterikeskuksen ja kirkon omat lomakkeet, niiden käyttö ja hallinnointi

- lainsäädännön muutoksien seuraaminen ja toimeenpano seurakunnissa, esimerkkinä nimilain muutos

Pakollisuus: Kurssi on pakollinen pastoraalisen seurakuntatyön opinnoissa

5. Henkilöstöjohtaminen

Opintojaksolla perehdytään seurakuntaan ammattitaitoisten työntekijöiden yhteisönä, jonka tehtävänä on olla osa kirkon ja seurakunnan perustehtävää – huolehtia seurakunnasta jäsentensä hengellisenä yhteisönä. Tässä onnistuminen edellyttää, että henkilöstö voi hyvin työssään, kokee sen mielekkääksi sekä saa riittävää kannustusta, tukea ja palautetta tehtävänsä hoitamiseen.

Seurakuntatyöhön kuuluu erottamattomasti myös työntekijöiden palvelutehtävä suhteessa seurakuntalaisiin. Työ sisältää ohjaamis- ja johtamisvastuita, siinä ollaan jatkuvasti esillä sekä kohdataan monenlaista palautetta. Käymistiloja ja kriisejä voidaan kohdata myös seurakuntalaisten kanssa. Toimivan (työ)yhteisön johtaminen edellyttääkin laajaa henkilöstöjohtamisen (vai ihmisten johtamisen?) työvälineistön ja toimintatapojen tuntemista.

Osaamistavoitteet

Opiskelija:

- ymmärtää mitä on hyvä henkilöstön johtaminen ja osaa viedä opittua käytäntöön
- ymmärtää seurakunta erityisenä työyhteisönä, jossa työntekijöillä on erityinen rooli olla ohjaavassa ja johtavassa vastuussa suhteessa seurakuntalaisiin, siksi he kohtaavat työssään myös sellaista palautetta, joka ei aina kohdistu heihin itseensä
- ymmärtää henkilöstön kehittämisen ja tukemisen merkityksen
- tietää palvelusuhteeseen liittyvät työehdot
- tuntee henkilöstöhallintoon liittyvän muun lainsäädännön

Sisältö

- henkilöstöjohtamisen määrittely: työntekijöiden johtaminen ja vapaaehtoistyön ohjaamisvastuut osana työntekijöiden perustehtävää
- työhyvinvointi ja työhön perehdyttäminen
- palvelusuhteeseen liittyvät ehdot kuten esimerkiksi vapaiden määrittely, sairauspoissaolot ja vuosilomaan liittyvät säädökset
- henkilöstöhallinto, esim. yksityisyyden suoja, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Toteutus

Pakollisuus: Kurssi on pakollinen johtamisen opintokokonaisuuden opiskelijoille.

6. Työsuojelu ja -hyvinvointi

Työpaikan työsuojelutoiminnan tarkoituksena on parantaa työoloja – ennaltaehkäistä ja korjata puutteita sekä auttaa työhön liittyvien pulmien ratkaisemisessa. Työsuojelu on osa johtamista. Hyvällä työelämän laadulla ja hyvinvoivalla työyhteisöllä on positiivinen vaikutus työn tuloksellisuuteen.

Osaamistavoitteet

Opiskelija:

- tuntee työsuojeluun liittyvän lainsäädännön
- tietää työsuojelun merkityksen työelämän laadun parantajana
- ymmärtää työhyvinvoinnin merkityksen työyhteisössä

Sisältö

- työhyvinvointiin vaikuttavat tekijät
- työhyvinvointiin liittyvä lainsäädäntö
- työhyvinvoinnin merkitys työyhteisössä

Toteutus

Työterveyslaitoksen tai muun vastaavan järjestämänä kurssina (1-2 päivää).

Pakollisuus: Kurssi on pakollinen kaikille opiskelijoille

7. Tapahtumien järjestäminen

Opiskelija perehtyy seurakuntatyössä järjestettävien tilaisuuksien ja tapahtumien suunnitteluun – erityisesti vastuisiin, tavoitteisiin pääsemiseen sekä niitä koskeviin velvoitteisiin ja lainsäädäntöön. Kurssilla perehdytään ennen kaikkea siihen, mitä onnistunut tapahtuma edellyttää järjestäjältään.

Seurakunnalliset tilaisuudet rinnastuvat usein kulttuuritapahtumien järjestämiseen, kuten puhetilaisuudet tai musiikillinen tilaisuus. Leireillä, vaelluksilla ja talkoilla on lisäksi omat erityispiirteensä. Toimivan ja oikein tapahtuvan järjestelyn perusasiat koskettavat siten koko seurakuntatyötä ja on hallittava, jotta se pääsee parhaiten tavoitteeseensa

Osaamistavoitteet

Opiskelija:

- tuntee tapahtuman järjestämisen perusteet ja niihin liittyvät velvoitteet ja tarvittavaa lainsäädäntöä
- tietää, mistä löytää lisätietoa tapahtumien järjestämisen eri osa-alueista kuten turvallisuus, tekijänoikeudet, luvat, palkanmaksu sekä tuntee peruseriaatteet järjestäjää koskevista velvoitteista

- osaa toimia yhteistyötahojen kanssa

Kurssin sisältö

- tapahtuman järjestämisen perusta/peruste
- tapahtuman rahoitus: seurakunnan budjettirahoitus, apurahoitus ja sen hakeminen, sponsorointi
- tapahtumien lailliset velvoitteet
- tapahtuman järjestäjän vastuut ja velvollisuudet: vierailijoiden/solistien palkkiot, verotus, mahdolliset vakuutukset, lupa-asiat, TEOSTO
- tiedotus: eri kanavat, miten tiedotan

Verkkokurssi: verkkoluennot, oppimistehtävät.

Opettaja:

Arviointi: hyväksytty/hylätty.

Pakollisuus: Pakollinen kaikille opiskelijoille.

B. ORTODOKSINEN AJATTELUTAPA JA PASTORAALINEN PALVELU

1. Ortodoksinen kasvatustyö/lapset ja nuoret seurakuntatyössä

Kirkon kasvatustehtävää toteutetaan kaikissa seurakunnan toiminnoissa, kaikkien ikäryhmien parissa. Tällaisia toimintoja ovat esimerkiksi seurakunnan erilaiset toimintapiirit, kuorot ja kerhot, ortodoksisuus tutuksi -kurssit, katekumeeniopetus jne.

Kurssin tavoitteena on avata erilaisia näkökulmia kasvatustyön luonteesta ja tavoista eri ikäryhmien kanssa ja antaa edellytyksiä hakeutua oikeanlaisen täydentävään koulutukseen sen mukaan, kun seurakunnan työtehtävät ja tehtävänjako edellyttävät.

Osaamistavoitteet

Opiskelija:

- tuntee ortodoksisen kasvatuksen perusteet
- tuntee pedagogiikan perusteita, erityisesti holistisen pedagogiikan
- tuntee Suomen ortodoksisessa kirkossa tehtävää kasvatusta- ja opetustyötä
- osaa suunnitella, kehittää, toteuttaa ja organisoida seurakunnan kasvatustyötä

Sisältö

- ortodoksisen kirkon kasvatuksen raamatullinen ja patrologinen tausta
- kasvatustyötä ohjaavat asiakirjat Suomen ortodoksisessa kirkossa

- kasvatusta- ja opetustyön malleja ortodoksisissa seurakunnissa
- kasvatuskumppanuus
- seurakunnan kasvatustyöhön osallistuminen: suunnittelu, kehittäminen, toteutus, johtaminen ja organisointi
- ohjaava lainsäädäntö

Toteutus

Verkko-opetus/kontaktiopetus

Opettajat:

Pakollisuus: pakollinen kaikille opiskelijoille

2. Kirkon usko, ekumenia ja vähemmistöidentiteetti

Suomen ortodoksisen kirkon jäsenet elävät todellisuudessa, joissa kohtaamiset eri uskonnollisista, myös uskonnottomista, perinteistä tulevien kanssa ovat arkipäivää kouluissa, työpaikoilla, harrastuksissa, jne. Perheissä joku perheenjäsenistä on yleensä Suomen evankelisluterilaisen kirkon jäsen ja yhä enenevässä määrin uskonnoton tai muuta uskontoa tunnustava.

Ekumenia on toimintaa, jonka tarkoituksena on edistää kristillisten kirkkojen ja yhteisöjen näkyvää ykseyttä. Uskontodialogi on toimintaa, jossa tietoisesti järjestetään kohtaamisia eri katsomusten edustajien välillä. Kurssilla tutustutaan erilaisiin katsomusten välisiin kohtaamisiin, erityisesti ekumeeniseen toimintaan paikallistasolla.

Osaamistavoitteet

Opiskelija:

- osaa etsiä materiaaleja ja luoda verkostoja ekumeeniseen ja uskontodialogiseen toimintaan
- tuntee ekumenian hyvät tavat
- ottaa huomioon katsomuksellisesti moninaisten perheiden mahdollisuudet ja haasteet

Sisältö

- ekumeeniset ja katsomusten väliset toimijat Suomessa
- tutustuminen eri katsomuksellisiin toimijoihin Suomessa
- katsomuksellisesti moninaiset perheet ja ortodoksinen usko
- monikulttuurisuus ja- katsomuksellisuus toimintaympäristönä

Toteutus

Verkko-opetus, johon sisältyy refleктоivaa osallistumista ja kurssipäiväkirja.

Kurssikirjana Ekumeeninen kasvatus, mitä opimme toisiltamme, Suomen Ekumeenisen Neuvoston julkaisuja 2010, valikoituja osia. Opiskelijan on mahdollista korvata kurssi opintojen aikana suorittamalla Suomen Ekumeenisen Neuvoston järjestämä Ketko-kurssi tai järjestämällä Ketko-kurssin.

3. Diakoniatyö

Diakoniatyö on kristillisen työ kulmakivi. Kurssin aikana perehdytään diakoniatyön sisältöön osallistumalla seurakunnassa tapahtuvaan toimintaan. Sen lisäksi kiinnitetään huomiota esille nouseviin, mahdollisesti eettisiin ja luottamuksellisiin kysymyksiin sekä tutustutaan mm. niiden kautta diakoniatyöhön liittyvään lainsäädäntöön.

Osaamistavoitteet

Opiskelija:

- tietää diakoniatyön keskeiset palvelumuodot
- tietää diakoniatyön keskeiset palvelumuodot ja ymmärtää diakonian kirkon keskeiseksi lähimmäisen palvelumuodoksi
- tutustuu diakoniatyöhön seurakunnassa
- ymmärtää diakoniatyöhön liittyvän eettisyyden ja luottamuksellisuuden
- tuntee diakoniatyöhön liittyvää lainsäädäntöä

Sisältö

- diakoniatyö ortodoksisissa seurakunnissa
- diakoniatyön periaatteet
- seurakuntajakso diakoniatyössä
- diakoniatyöhön liittyvää lainsäädäntöä

Toteutus

Opiskelija osallistuu käytännön diakoniatyöhön seurakunnassa.

Verkkotehtävät.

Kirjallisuus: Auttajan polku, ortodoksisen lähimmäisavun opas, PSHV, Uusi-Valamo 2015; Kantakaa toistenne kuormia, diakoniatyön perusteet ja käytäntö, toim Gothóni, Helosvuori, Kuusimäki, Puuska, Kirjapaja 2012

Pakollisuus: Kurssi on pakollinen kaikille opiskelijoille

4. Vapaaehtoistyö ja sen ohjaaminen

Valtaosa seurakuntatyöstä perustuu seurakuntalaisten vapaaehtoisuuteen. Vapaaehtoisia on mukana diakonia- ja nuorisotyössä, kuorotoiminnassa, jumalanpalveluksissa ja hallinnossa. Seurakunta on yhteisö, jossa seurakuntalaiset ja palkattu henkilöstö toimivat yhdessä.

Opintojaksolla pohditaan, miten seurakuntalaisia kutsutaan matalalla kynnyksellä mukaan seurakunnan elämään. Vapaaehtoistoiminnan koordinointi ja ohjaaminen vaatii seurakunnalta herkkyyttä tunnistaa seurakuntalaisten halu toimia yhteisönsä hyväksi ja tarjota sille toiminnassaan luonteva kanava. Parhaimmillaan ideat voivat tuoda uusia ulottuvuuksia seurakuntatyöhön.

Vastuuhenkilönä toimivan työntekijän on tunnettava seurakunnan toimintasuunnitelma, valtuutensa sekä tilanteen vaatimat menettelytavat, jotta vapaaehtoisten ideoihin voidaan reagoida nopeasti ja edetä sen mahdolliseen toteuttamiseen.

Eri kohderyhmien tarpeita on tärkeää kuunnella varsinkin sellaisilla alueilla, jossa työntekijäresursseista ei välttämättä löydy omaa erityisosaaajaa.

Osaamistavoitteet

Opiskelija:

- perehtyy vapaaehtoisten rekrytointiin, perehdyttämiseen ja motivointiin
- tuntee vapaaehtoistoiminnan vastuut ja velvollisuudet
- tuntee keskeisimmät vapaaehtoistoimintaa koskevat lait ja normit
- tuntee vapaaehtoisen jaksamiseen liittyvät asiat ja keinot

Sisältö

- vapaaehtoisten rooli ja kumppanuus yhteisessä toiminnassa
- palkitseminen vapaaehtoistoiminnassa, koulutus, perehdytys, tehtävien suunnittelu ja tuki
- vapaaehtoistoimintaa ohjaava lainsäädäntö
- vapaaehtoistoiminnan hyvät käytännöt seurakunnissa
- matalan kynnyksen vapaaehtoistyö

Toteutus

Omaan työhön liittyvä projekti.

Pakollisuus: Pakollinen kaikille opiskelijoille

5. Rukous ja hengellinen ohjaus

Kurssin tavoitteena on huolehtia ja muistuttaa mikä kaikessa työssä perustana on kirkon elämä, hengellisyys historiallisine kertymisineen. Liturgisen elämän näkeminen voimavarana auttaa jaksamaan työssä, johon kuuluu monia, myös hengellisesti kuormittavia ulottuvuuksia. Myös papiston sekä muiden kirkon työntekijöiden perhe-elämän rakenteisiin kiinnitetään huomiota. Sisältöön voi kuulua asiantuntijoiden opetusta ja ohjausta, kirkollisia opintomatkoja tai jaksoja esim. luostareissa.

Osaamistavoitteet

Opiskelija:

- arvioida omaa ja yhteisönsä hengellisten painotusten suuntia
- etsiä tukea ja uusia näkökulmia omaan ja kaittäviensä hengelliseen elämään
- tunnistaa kirkollisen vastuunkannon rakenteet oman ja yhteisön hengellisen elämän tukena
- suunnitella jumalanpalveluselämää niin, että se tukee omaa ja yhteisön hengellistä kehittymistä

Sisältö

- ortodoksisen rukousperinteen tuntemuksen syventäminen ja käyttö
- erilaisten hengellisten ajattelutapojen vahvuudet ja heikkoudet
- piispan rooliesipaimenena ja kirkon toiminnan laadun takaajana
- jumalanpalveluselämä kirkon työn perustana ja moninaisen sekä moniarvoisen seurakuntayhteisön kokoajana

Toteutustavat

Opintojaksoa suoritetaan pitkäaikaisena, vähittäisenä kirjallisuuden lukemisena ja sen sekä työelämän kokemusten reflektointina ohjaajan ja mentorin kanssa.

Kirjallisuus

Valamon vanhuksen kirjeitä, Nunna Kristoduli: Päiväkirjat, Schmemmann, A.: Päiväkirjat 1973-1983, Jokin seuraavista: Loima H.; Pogostan pappima, Piironen, E.: Seitsemän vuotta pappina (plus muut vastaavat)

C. VUOROVAIKUTUSTAIDOT

1. Ihmisen kohtaaminen seurakuntatyössä

Seurakuntatyön perusolemus liturgisen elämän yhteydessä on ihmisten kohtaaminen, joka on läsnä kaikessa toiminnassa. Siksi kohtaamiseen liittyviä taitoja ei voida liikaa korostaa. Arkipäiväisen tai liturgisen kohtaamisen lisäksi on läsnä myös koko ihmiselämän kirjo iloineen, suruineen, saavutuksineen ja menetyksineen. Myös hengellinen etsiminen tai kriisi kuuluvat läheisesti kirkon työn piiriin. Tämä koskee erityisesti papistoa, mutta kuuluu läheisesti myös kanttorin, kansliatyöntekijöiden, diakonian ja nuorisotyöntekijöiden alueelle.

Kurssin aikana käydään läpi tilanteita, joilla on pastoraalinen luonne ja joihin jokainen seurakunnan työntekijäryhmä voi joutua. On tärkeää, että niillä on eväitä kohdata ihminen eri tilanteissa sekä riittävästi tietoa ohjaamaan tämä tarvittaessa asiantuntijalle.

Myös kollektiivista järkytystä, pelkoa tai huolta aiheuttavia tilanteita varten tarvitaan asiantunte-
musta kohdata yhteisö kokonaisuutena.

Osaamistavoitteet

Opiskelija:

- saa tietoa erilaisista ihmiskäsityksistä
- ymmärtää ihmisen kokonaisvaltaisuuden merkityksen kohtaamisissa
- ymmärtää dialogin perusluonteen ja osaa toteuttaa sitä
- saa perustaidot erilaisissa kriiseissä olevien ihmisten kohtaamisessa

Sisältö

- erilaiset ihmiskäsitykset
- dialoginen kohtaaminen
- kuuntelemisen taito
- ihmisten erilaiset kriisit (köyhyys, kuolema, sairaus jne)

Toteutus

Kurssiin liittyy kontaktiopetus. Siihen sisältyy teoriaa ja ryhmäkeskustelua. Ajankohta ilmoitetaan myöhemmin.

Suoritustapa:

Osallistuminen ryhmätapaamiseen. Tehtävät ja siihen liittyvä materiaali tehdään verkkokurssina.

Opettaja:

Pakollisuus: Kurssi on pakollinen kaikille opiskelijoille

2. Viestintä- ja vuorovaikutustaidot

Kirkon työ on viestintää. Jokainen kirkon työntekijä välittää kirkon sanomaa ja edustaa omassa viestinnässään työnantajaa aina kuhunkin kontekstiin sopivalla tavalla. Viestinnällä hän vaikuttaa myös kirkon työkuulttuuriin. Työntekijöillä on suuri vastuu, koska he ovat kirkon ääni myös toimiessaan oman erityisalansa tehtävissä liturgisten tilanteiden ulkopuolella. Vuorovaikutuskumppaneita ovat myös luottamushenkilöt, lisäksi jäsenistöllä on odotuksia viestinnälle.

Viestintä on vuorovaikutusta. Kirkon työntekijä ei vain siirrä tietoa, vaan hän toimii vuorovaikutuksessa työyhteisönsä, seurakuntayhteisön, eri sidosryhmien ja koko yhteiskunnan kanssa. Sosiaaliset tilanteet vaihtelevat suuresti ja siksi tarvitaan osaamista eri tilanteissa toimimiseen.

Kirjallisen viestinnän merkitys on korostunut entisestään. On yhä tärkeämpää osata pukea oma viesti tiiviiseen ja selkeään kirjalliseen muotoon. Kirkon työhön kuuluu esimerkiksi hartauskirjoituksia, uutisjuttuja, kolumneja tai omaan ammattialaan kuuluvia artikkeleita.

Opintokokonaisuuden tavoitteena on, että opiskelija:

- ymmärtää viestintävastuunsa sekä roolinsa seurakunnan työntekijänä ja rohkaistuu kehittämään itseään viestijänä sekä oppii vastaanottamaan palautetta
- ymmärtää viestinnän vuorovaikutuksena tiedon siirron sijaan
- ymmärtää kirkon viestinnän yhteiset periaatteet ja tuntee oman viestintäympäristön
- kehittää erilaisten sosiaalisten tilanteiden edellyttämiä vuorovaikutustaitoja
- tuntee viestinnän peruslainalaisuudet sekä tilanteen, kohderyhmän ja välineen vaatimukset viestinnälle ja vuorovaikutukselle
- hahmottaa sanallisen ja sanattoman viestinnän eron ja merkityksen
- osaa rakentaa saarnan, hengellisen kirjoituksen tai muun opetuspuheen kiinnittäen huomiota sisältöön, rakenteeseen ja ilmaisuun sekä kohdejoukkoon
- tuntee erityyppisiä musiikinkirjoittamisen tapoja ja kykenee hyödyntämään niitä oman alansa viestinnässä eri tahoille (kanttorit)
- tunnistaa oman persoonan vahvuudet ja kehittämistarpeet kirkollisissa esiintymis- ja vuorovaikutustilanteissa
- osaa käyttää ääntään ja huoltaa sitä

Sisältö

- vuorovaikutuksellisuuden merkitys ja luonne eri välineissä ja tilanteissa
- viestintävastuut, rooli työyhteisön viestijänä
- sanallinen ja sanaton ilmaisu
- oman saarnan/hengellisen kirjoituksen, muun opetuspuheen käsikirjoituksen tai muun kirjoituksen analysointi ja erilaisten vaihtoehtojen pohtiminen
- hengellisen kielen pohtiminen tilanteen, välineen ja kohderyhmän mukaan
- kirkollisessa tilaisuudessa tarvittava esiintymistaito

Toteutus

Kurssiin sisältyy kontaktiopetusta ja itsenäistä työskentelyä viestinnän alan asiantuntijoiden johdolla. Osa teoriasta voidaan toteuttaa verkkokurssina. Osa viestinnän tehtävistä toteutetaan laaja-alaisten tehtävien sisällä esim. tapahtumien järjestäminen.

3. Mediataidot – kirkon toiminta erilaisissa mediaympäristöissä, kirkon viestintä eri kohderyhmille

Kirkon ulkopuolella tapahtuva viestintä on erittäin tärkeä osa kirkon yhteiskunnallista tehtävää. Suhteet yhteiskuntaan ja ekumenian piirissä toimiviin tahoihin luovat perustaa sille, millaiseksi kirkko ja sen olemassaolo suomalaisessa yhteiskunnassa koetaan.

Suunnitelmallinen, kaiken läpäisevä ja eri osa-alueita yhdistävä viestintä on yksi seurakunnan toiminnan keskeisimmistä osista. Perinteinen tiedottaminen on viestin siirtämisenä, kun taas viestintä nähdään nykypäivänä yhä enemmän vuorovaikutuksena.

Taitava viestintä voi tukea toimintaa mutta sillä ei kuitenkaan voida korjata toiminnan puutteita. Toisaalta huono viestintä voi vaikeuttaa toimintaa ja tehdä suuretkin ponnistelut tyhjiksi.

Viestinnän painopiste on siirtynyt merkittävästi digitaaliseen suuntaan. Palveluksia on lähetetty videostreamin välityksellä, hengellistä materiaalia, opetus ja kasvatusta tapahtuu entistä enemmän myös videokuvan välityksellä. Jotta viestintä olisi eri tilanteissa mahdollisimman oikeanlaista on hyvä tuntee eri viestintätapojen periaatteet. Erityisesti sosiaalisen median kanavia varten tarvitaan osaamista video- ja kuvaviestinnässä.

Elämme läpeensä medioituneessa maailmassa. Hybridivaikuttamisen- ja kyberuhkien riski on kasvanut. Kirkon työntekijällä tulee olla riittävät medialukutaidot oikean tiedon erottamiseen disinformaatiosta sekä kyky toimia kriisitilanteissa. Kriisiviestintävalmiuden päivittäminen ja median toimintamekanismien ymmärtäminen on yhä tärkeämmässä asemassa myös kirkon työssä.

Opintokokonaisuuden tavoitteena on, että opiskelija:

- ymmärtää viestintävastuunsa sekä roolinsa seurakunnan työntekijänä
- kehittää erilaisten mediaympäristöjen edellyttämiä vuorovaikutustaitoja
- kehittää video- ja kuvaviestintätaitojaan ja osaa hyödyntää nykyajan teknologiaa työnsä helpottamiseksi
- tuntee seurakunnan viestintää ohjaavan lainsäädännön perusperiaatteet
- tutustuu erilaisiin viestintäkanaviin ja niiden mahdollisuuksiin
- oppii laatimaan selkeän tiedotteen medialle ja ymmärtää, milloin ja missä asioissa kannattaa lähestyä mediataloja
- kehittää medialukutaitojaan, oppii tunnistamaan mal- ja disinformaation
- valmistautuu myös kriisiviestintätilanteisiin
- ymmärtää mielikuvien rekentamisen merkityksen viestinnässä esimerkiksi rekrytointeihin liittyen
- ymmärtää avoimuuden periaatteet viestinnässä

Sisältö

- median toimintamekanismien ymmärtäminen
- viestintäsuunnitelman laatiminen
- tiedotteen ja tiedotepohjan laatiminen sekä omaa työtään palvelevan medialistan laatiminen
- sosiaalisen median eri kanaviin ja niiden toimintaperiaatteisiin tutustuminen
- kuvien ja videoiden käyttö sosiaalisessa mediassa ja kirkon viestinnässä, omien kuvaviestintätaitojen kehittäminen
- kriisiviestintätilanteiden pohtiminen, tunnistaminen ja ymmärtäminen sekä niihin varautuminen, kriisiviestintäsuunnitelman laatiminen

Toteutus

Kurssiin sisältyy kontaktiopetusta ja itsenäistä työskentelyä alan ammattilaisten johdolla. Osa teoriasta voidaan toteuttaa verkkokurssina. Osa viestinnän tehtävistä toteutetaan laaja-alaisten tehtävien sisällä esim. tapahtuminen järjestäminen.

D. MUSIIKILLINEN TÄYDENNYSKOULUTUS

1. Kuoropsykologia ja – pedagogiikka

Kuoro on moniulotteinen hyvinkin erilaisten ihmisten kokonaisuus, jossa monenlaiset persoonat, luonteet, katsomukset, ajatukset ja taidot kohtaavat.

Kuoro toimii herkällä alueella, koska se käyttää välineenään ihmisääntä, instrumenteista intiimeintä ja herkintä. Hyvä sana tai kritiikki kohdistuvat aina syvälle laulajan persoonaan. Luottamuksen luominen laulajiin sekä laulajien luottamuksen voittaminen ovat keskiössä, jotta kaikki voisivat sitoutuvat toimimaan yhteiseksi hyväksi johtajansa ohjauksessa.

Miten toimia kriittisissä tilanteissa, kun homma ei suju. Kuinka suuri johtajan/laulajan ego mahtuu pieneen kuoroon tai kuoroon yleensä?

Miten toimia lasten ja nuorten kanssa kuorolaulussa?

Osaamistavoitteet

Opiskelija:

- tuntee kuoropsykologian ja – pedagogian perusteita
- osaa soveltaa oppimaansa kuorotoiminnan kehittämisessä
- ymmärtää kuoroinstrumentin elävän luonteen
- tuntee eri kohderyhmille tarkoitettujen kuorojen erityispiirteitä
- oppii rakentamaan kuorotyön kannalta järkeviä harjoituksia sekä musiikillisia tavoitteita

Sisältö

- perehdytään kuoropedagogian ja – psykologian uusimpiin tutkimuksiin
- tutustutaan eri kuoromuotojen pedagogisiin erityispiirteisiin (lapsikuorot, aikuiskuorot, naiskuorot, mieskuorot)
- pohditaan kuoroelämässä esille tulleita pedagogisia ja psykologisia kysymyksiä: kokemukset omasta kuorotoiminnasta
- miten harrastaja/ammattilasikuoron kanssa työskennellään
- miten käytän aikaa niin, että kuorotyö säilyy mielekkäänä
- miten saan laulajia, mikä pitää ja vetää

Pakollisuus: Kurssi on pakollinen kirkkomusiikin opintokokonaisuudessa.

2. Kirkkomusiikin kehittämishanke

Kirkkomuusikko valmistee ohjaajan kanssa tehtäväkenttäänsä kuuluvan, kirkkolaulua paikallisesti edistävän laadullisen hankkeen, jossa työskennellään omien laulajien kanssa yhden talvikauden ajan päämääränä toimialueen kirkkolaulun tason parantaminen.

Hanke voi profiloitua usealla tavalla:

- liturgisten kokonaisuuksien musiikillinen suunnittelu ja toteutus: liturgisen musiikin ohjelmiston laajentaminen, liturgisen laulutaidon parantaminen
- kuorotoiminnan kehittäminen: konserttiproduktio uudella ja aiempaa vaativammalla ohjelmistolla, kuorosoinnin parantaminen
- uuden kuoron perustaminen: tiedotus, kuorokauden suunnittelu ja toteuttaminen
- kirkkolaulu lapsi- ja nuorisotyössä

Hankkeen musiikillinen toteuttaminen profiloidaan tapauskohtaisesti. Se voi painottua mm. liturgisen laulun, kuoronjohdon, laulun ja äänenmuodostuksen, kuoropedagogian tai lauluperinteentuntemuksen alueelle. Hankesuunnitelma hyväksytään yhdessä kirkon omien opintojen vastaavan ohjaajan ja työnantajan kanssa ja se toteutetaan yhdessä kehittämisalueen asiantuntijan ohjauksessa.

Pakollisuus: Kurssi on pakollinen kirkkomusiikin opintokokonaisuudessa. Kurssi voidaan suorittaa vain osana seurakuntatyötä.

TYÖELÄMÄSSÄ MUKANA

1. Mentoritapaamiset, papisto ja kanttorit
2. Soveltuvuustesti, papisto

LIITE: Esimerkkejä suositeltavista opintokokonaisuuksista

Suosittelavia opintokokonaisuuksia voivat olla esimerkiksi:

Sairaalasielunhoito, Valinnainen, 20 op

Itä-Suomen yliopiston järjestämiin sairaalasielunhoidon opintoihin on mahdollista hakea tutkinto-opiskelijana tai jatkuvan oppijan opinto-oikeuden puitteissa. Opintokokonaisuus ei sisälly kirkon omiin opintoihin, mutta soveltuvilta osin sen osioita voidaan lukea hyväksi.

Vetovoimaisen organisaation johtaminen, 5 op

<https://opas.peppi.uef.fi/fi/opintojakso/4311010/81461>

Johtaminen, perusopinnot, 25 op

<https://opas.peppi.uef.fi/fi/ohjelma/114949>

Työ- ja organisaatiopsykologian sivuaineopinnot, aineopinnot 35 op

<https://opas.peppi.uef.fi/fi/opintojakso/2240750/85207>

Lapsen biopsykososiaalinen kehitys ja sen häiriintyminen, 5 op

<https://opas.peppi.uef.fi/fi/opintojakso/4429551/88458?period=2022-2023>

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut kasvun tukena, 5 op

<https://opas.peppi.uef.fi/fi/opintojakso/5513404/86827?period=2022-2023>

Terveysongelmien ehkäisy eri ikäisillä, 3 op

<https://opas.peppi.uef.fi/fi/opintojakso/4310543/86958?period=2022-2023>

Johdatus sosiaali- ja terveystalvvelujärjestelmään, 3 op

<https://opas.peppi.uef.fi/fi/opintojakso/5426101A/86807?period=2022-2023>

Sosiaalityön perusopinnot, 25 op

<https://opas.peppi.uef.fi/fi/ohjelma/113461?period=2022-2023>

Terveyden monikulttuuriset ulottuvuudet, 25 op

<https://opas.peppi.uef.fi/fi/ohjelma/112906?period=2022-2023>

Kielikeskuksen tarjonta, erityisesti venäjä:

<https://opas.peppi.uef.fi/fi/ohjelma/112533?period=2022-2023>

Venäjä kielikeskuksen kurssija enemmän:

<https://opas.peppi.uef.fi/fi/ohjelma/112932?period=2022-2023>

Projektiosaamisen opintokokonaisuus, yht. 30 op

<https://opas.peppi.uef.fi/fi/ohjelma/115620?period=2022-2023>

Oikeustiedettä, hallinto- työ- ja miksei hyvinvointioikeuttakin:

<https://opas.peppi.uef.fi/fi/ohjelma/113697?period=2022-2023>

<https://opas.peppi.uef.fi/fi/ohjelma/113762?period=2022-2023>

<https://opas.peppi.uef.fi/fi/ohjelma/113702?period=2022-2023>

Yhteiskuntapolitiikan perusopinnoistakin löytyy hyödynnettävää:

<https://opas.peppi.uef.fi/fi/ohjelma/111563?period=2022-2023>

